

Garrylyk hem Berdi aga hakda erteki

Category: Goşgular, Kitapcy

написано kitapcy | 23 января, 2025

Garrylyk hem Berdi aga hakda erteki GARRYLYK HEM BERDI AGA HAKDA ERTEKI

Hilegär Garrylyk gazaba mündi –
Kä güýje daýandy, käte haşlady.
Üflände, agaçlar ýapragyn dökdi,
Ne güzel şahalar döwlüp başlady.

Çäge dek owrandy polatdyr daşlar,
Demir penjesinde gysan pillesi.
Döz gelmänsoň Garrylygyň zulmuna,
Togalandy gaýalaňam kellesi.

Öz-özünden hoşal boldy Garrylyk,
Hoşal boldy, batly çykdy oň sesi.
Şeýle bir şatlanyp güldi Garrylyk,
Toweregi ýaňlandyrdy gülküsi.

Ýöne welin dykyylan dek bogazy,
Sem boldy, Garrylyk, sem boldy birden.
Keýpi ýele gaýdy, gyzardy gözü,
Oňa beýle täsir ýetdikä nirden?

Oňa beýle täsir ýetdikä nirden?
Haýsy jady öň sesini sem etdi?
Gamaşan ýüzüni galдыrmán ýerden,
Pikir girdabyna batdy-da gitdi.

Dogry bir hepdäni atansoň arka,
Ol zordan özünü aldy eline,
Diýdi: «Meniň şeýle gudratym barka,
Badak salyp bilmeýän şo-oň diline.

Wah, ýogsam ýaşy-da ýetipdir çene,
Ýüzüne-de gasyn düşüpdir biraz.
Arman, ýaşlyk guýupdyr oň göwnüne
Ömürbaky diňmejek bir şat owaz.

Ýaşlyk bolsa meniň ganym duşmanym,
Eýsem, ol ýaşlyga bolarmy hemdem...»
Garrylyk pikirin jemledi ahyr –
«Synanyp görmeli... Wagt bar »

...Ýyldyzlaň öňuni duman tutupdy,
Gije garaňkydy, gije ümürdi.
Aşgabat bireýyäm uka batypdy,
Ýokdy ýolda yns-jyns, hümürdi.

Diňe bir zat töweregne ýaltaklap,
Öz-özünden ejap edip barýardy.
Ullakan daňyny ykjäm goltuklap,
Şol gidip barýardy, gidip barýardy.

Hawa, bu ýolagçy şo Garrylykdy,
Berdi agalara haýdap barýardy.
Goltugynda bolsa «täsin» sowgady –
Hyk-çoky, hasasy, äýnegini bardy.

Diňe şolar bardy, ýokdy başga zat,
Şoň üçinem garaňkyda gaýdypdy.
Görünäýse birden örüp Aşgabat,
Ýolun beklär, öňün saklar öýdüpdi.

...Bu jaýyň ýsygnyň nury bar, nury,
Bu jaýyň ýsygy sönmeýär gije.
Göribiň oň bilen bolmasa ugry,
Puşman eder, alabilmez netije.

Bu jaýyň ýsygny gabanyp gyşdan,
Ülkäme howlugyp gelýärmiş bahar.
Bu jaýyň ýsygna guwanyp daşdan,
Baş egip salamyn berýärmiş säher.

Bu jaýyň ysygny görýärmiş dünýä,
Gör, häzirem seçelenýär ysygy.
Şol ysykdan heder eden Garrylyk
Ýaýdanyp dur, açabilmän işigi.

Ýaýdanyp dur, açabilmän işigi,
Ýaýdanyp dur, gaýdaýasam gelenok.
Bu ne waka? Ýa-da arwah işimi,
Gagşaýar... Göwresin saklap bilenok.

Gagşaýar... Ahyram dürsäp özünü,
Bat bilen gapyny çekdi Garrylyk.
Gaşyn çytyp, alarydyp gözünü,
Berdi aga syrly bakdy Garrylyk.

Berdi aga bolsa bihabar ondan.
Kagyzdan, galamdan dolduryp daşyn,
Bir zat ýazyp otyr... Ýylgyrýar çendan,
Käte-de gamlanýar sypalap başyn.

Beýle arkaýynlyk, beýle äwmezlik
Ýaryp barýar Garrylygyň ödünü.
Özuniň güýjüni görkezmek üçin
Öňe garap, ätmekcidi ädimi...

Hernä şkaplardan kagyzlar çykdy,
Çykdy, böwt çekdi onuň öňüne,
Aljyran Garrylyk bir nagra çekdi,
Çekdi, kän zatlary şordy demine.
Bu güzel jaýdaky zatlara welin,
Ýetirip bilmeli birje zeperi.
Ejizläp, maňlaýna urdy-da eli,
Oýlandy: «Öljekmi, ýitjekmi, ýeri...»

Berdi aga bolsa bihabar ondan,
Pikirlere gümra edip serini,
Ýazyp otyr, ýazyp otyr henizem,
Kä daýanyp, syrýar maňlaý derini...

Kä daýanyp, syrýar maňlaý derini,
Ýene-de galamyn alýar dessine.
Bu görnüşi synlap duran Garrylyk
Bir zat alyp zyňdy onuň üstüne.

Zyňylan zat gaýyp düşdi başyna,
Zyňylan zat gara saçyn darady.
Şonda dyngy bermese-de işine,
Berdi aga töweregne garady.

Görse Garrylyk dur gapyny saklap,
Onuň betniýetin şobada duýdy.
Ýöne nämüçindir synlanda ony,
Berdi aga ýylgyraýdy, güläýdi.

Soňra bolsa galamyna ýapyşdy,
Gaýdyp bilmedi ol ylham kejine.
Ýazdygyça, hälki gaýyp düşen zat
Bir enaýy reňk çagydy saçyna.

Kagyzyň ýüzünde hiňleňdi galam,
Ýene ýaşlyk hakda aýdym döredi.
Ony diňläp, saňyldady Garrylyk,
Şaňyldady, gazap bilen garady.

«Gazaba tut, gazaba tut, eý melgun,
Gurbatyny gaçyr onuň dyzynadan»
Şeýdip «hyk-çokuny» zyňdy haýbatly,
Hasasynam iberdi oň yzyndan.

Bu nä gudrat! Zyňlan zatlaň barysy:
Gaýdyp, öz maňlaýna ýelmeşdi birden.
Aljyran Garrylyk, lagşan Garrylyk,
Gaçyp bilse, kaýyl boldy bu ýerden.
Hernä, onuň bu hyýalam paşmady...
«Päheyý, indi görersiňiz oýny siz»
Diýip, Garrylygyň ýolyn bekledi
Annatuwak, Artyk, Begenç, Gaýgysyz.

Heniz eşdilmedik söweş başlandy,
Batyrlık görkezdi ençeme gyzam.
Berdi aga bolsa bihabar ondan,
Ýazyp otyr, ýazyp otyr, henizem.

Aşyklar şäheri turdy ukudan,
Köçelerde durmuş joşdy daň bile.
Bu güzel görnüşi wasp etmek üçin
Guşlar hemra boldy şirin heň bile.

Arman, günbatardan öwsüp gelen ýel
Birden ümsümligi bozup başlady.
Ol aşsamky bolup geçen wakany
Gören eken, jemagata buşlady.

Göripler begendi, kakdy heşelle,
«Garrylyk ödäpdir ahyr tamany.
0ň ýanynda Berdi aga kimmisin,
Bu söweşiň ýeňişli bor dowamy...»

Beýlekiler gazap donun geýdi-de,
Garrylygyň gözlegine çykdylar.
Ýöne ony gördüm-bildim bolmady,
Ýogsam, olar kän ýerlerem sökdüler.

Alaç-näme, oýlandylar, durdular.
Oýlandylar, agtardylar bar ýoly.
Şol mahalam Gündogardan lowurdap,
Dogan Günün görünüärdi jemaly.

Dogan Gün diňe bir güneş paýlamam,
Ýyljak gujagynam gerdi pellere.
Hyjuw bilen, höwes bilen gygyryp,
Bir aýdymam aýdyp berdi illere.

«Gulak salyň aşgabatly ezizlem,
Agşam ýaman ýola düşdi Garrylyk.

Söweşde bäsdeşin tanaman zalym,
Güýçliniň oduna bişdi Garrylyk.

Şöhraty mälimdir zemine, göge,
Başy çalym etse-de gojaman daga,
Garramaklyk gadagandyr Berdi aga,
Haýp «öz kepenin biçdi Garrylyk...»

Täze Günüň aýdyp beren aýdymy.
Meýlide, dabara, toýa ulaşdy.
Emma toýdan özlerine ýer tapman,
Namartlar gizlendi, góripler gaçdy.

Olaryň gidenni duýmady ilat,
Duýmady, topragam, galmadı yzam,
...Bu zatlardan bihabardy Berdi aga,
Ýazyp otyr, ýazyp otyr henizem.

Italmaz NURYYEW. Goşgular